

Besluit

Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Bachelor in de operatieverpleegkunde (bachelor na bachelor) van Katholieke Hogeschool Vives Noord.

datum	1. Inleiding
10 december 2013	Bij brief van 1 mei 2013 heeft het instellingsbestuur van Katholieke Hogeschool Vives Noord
onderwerp	te Brugge een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse
Definitief	Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Bachelor in de operatieverpleegkunde
accreditatierapport en -besluit	(bachelor na bachelor). Deze aanvraag is ontvangen op 1 mei 2013 en ontvankelijk
(001786)	verklaard op 12 juli 2013.
bijlage	

- 1 De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Yvo Quaeyhaegens, werkte als verpleegkundige op de intensieve zorgen afdeling en de MUG van het ZNA Stuivenbergziekenhuis in Antwerpen waar hij momenteel de afdelingen van het departement kritische zorg leidt;

Leden:

- Rita Rymenans, Sedert 2004 is ze docent vakdidactiek Nederlands en Nederlands aan Anderstaligen aan de Specifieke Lerarenopleiding van de Universiteit Antwerpen (onderwijsdeskundige);
- Bart Vermeyen, werkt als verpleegkundige op de afdeling Intensieve Zorgen 5 (Interne geneeskunde) van het Universitair Ziekenhuis Antwerpen;
- Philippe Boucherie, diensthoofd Verpleging OK, PACU, Chirurgisch Dagcentrum, OK-logistiek en Centrale Sterilisatie in het Universitair Ziekenhuis te Gent;
- Maarten Sterckx, Hij werkt in het ZNA Middelheim te Antwerpen, steeds als verpleegkundige en hoofdverpleegkundige Operatiekwartier. Hij geeft en organiseert ook bijscholingen gerelateerd tot het operatiekwartier;
- Céline Scheirs, studente Artevelde hogeschool (student-lid);

Secretaris:

- Chris Peeters, aangesteld.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 1 en 2 maart 2012. Het visitatierapport dateert van 21 maart 2013.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLUHR vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De opleiding stelt zich als doel gespecialiseerde verpleegkundigen op te leiden die zelfstandig kunnen optreden in de context van een operatiekwartier. Het profiel bouwt voor de algemene en algemeen beroepsgerichte competenties verder op de bamaprofielen van de Associatie KU Leuven die gelden voor de professionele bacheloropleidingen. Die dekken de decretale competenties af. Een internationale component ontbreekt in het competentieprofiel. De opleiding komt tegemoet aan een nood in het werkveld.

De beroepsspecifieke competenties zijn gebaseerd op het 'Advies tot vaststelling van de criteria voor erkenning van beoefenaars van de verpleegkunde als houders van de bijzondere beroepstitel van verpleegkundige gespecialiseerd in de peri-operatieve zorg'. De beroepsspecifieke competenties zijn compleet en zijn behoorlijk gedetailleerd uitgewerkt. De commissie apprecieert de consequente manier waarop de beroepsspecifieke competenties de basiscompetenties van de verpleegkundige uitdiepen en complementeren naar de context van het operatiekwartier. De commissie besluit dat het competentieprofiel alle aspecten van de door de student na te streven doelstellingen en te verwerven competenties, en met name ook het domeinspecifiek referentiekader van de commissie afdekt. De opleiding dient te bepalen hoe dit competentieprofiel zal worden gehanteerd: als norm voor de gemiddelde afgestudeerde of als omschrijving voor de ideale beroepsbeoefenaar. De commissie stelt immers vast dat de beschrijving van een aantal gedragsindicatoren zeer ambitieus en moeilijk haalbaar is voor beginnende operatieverpleegkundigen.

Programma

De opleidingscoördinatoren hebben een competentiematrix opgesteld met het oog op de vertaling van de doelstellingen en competenties naar het programma. De beschrijvingen van de opleidingsonderdelen met vermelding van de behandelde competenties zijn vrij algemeen, en maken niet duidelijk hoe men er concreet mee omgaat. De opleiding geeft toe dat een aantal (theoretische) opleidingsonderdelen nog competentiegerichter moet worden uitgewerkt op basis van de ervaringen van de eerstvolgende uitvoering van het programma.

Pagina 3 van 9 De commissie is positief over de professionele gerichtheid van het programma. Er is veel aandacht voor kennisontwikkeling die zowat alle facetten van de oké-verpleegkunde dekt. Daarbij komen de studenten in contact met de recente ontwikkelingen op het vlak van medische technieken en verpleegkundige handelingen. Volgens de opleiding wordt kennis niet aangebracht om de kennis, maar staat zij in functie van het klinisch redeneren met het oog op een accurate koppeling van observaties in praktijksituaties met eerder opgedane kennis. De stage en het eindwerk kenmerken het praktijk- en competentiegerichte karakter van de opleiding. De stage maakt deel uit van het opleidingsonderdeel Klinisch onderwijs. Zij voldoet aan de wettelijke vereiste van 450 uren voor het behalen van de beroepstitel. Bovendien dient de student zowel voor Klinisch onderwijs I als Klinisch onderwijs II een kennistoets af te leggen, waarin aan de hand van een casus externe experts nagaan in welke mate hij theorie en praktijk kan integreren. De commissie apprecieert de wijze waarop de opleiding de stage benadert vanuit verschillende gezichtshoeken. De opleiding is zich bewust van de voor- en nadelen van een stage op eigen dienst. Het eindwerkconcept is helder beschreven in het zelfevaluatie-rapport en laat bij de commissie een positieve indruk na. De commissie vindt het behoud van een eindwerk positief, omdat de student hierin de synthese kan tonen van de opgedane kennis en vaardigheden. De keuze om het eindwerk strikt individueel te houden, is een sterk punt. De focus op het creëren van een zinvol en evidence-based 'eindproduct' binnen het eindwerk is lovenswaardig.

Het programma is logisch en stapsgewijs opgebouwd. Naarmate de opleiding vordert, wordt dieper ingegaan op specialistische kennis. De commissie vernam van de studenten dat de exclusieve inzet van een groot aantal gastdocenten soms tot organisatorische problemen leidt, situaties waarbij bepaalde basisbegrippen nog niet zijn behandeld vooraleer de toepassing ervan komt of tot overlap. De commissie stelt echter vast dat de opleiding alert is om de coherentie binnen de opleidingsonderdelen te bewaren en de nodige maatregelen treft zodat overlap zo veel mogelijk wordt beperkt tot accentverschillen.

Vermits de opleiding niet werd ingericht in het academiejaar van het visitatiebezoek kon de commissie niet naar mening van de studenten vragen. De alumni noemen de studeerbaarheid haalbaar. De studie is combineerbaar met een voltijdse tewerkstelling. Toch stelt de commissie vast dat vele werkstudenten wel een regimevermindering in arbeidstijd vragen of vragen om de opleiding over twee jaar te spreiden.

Tijdens de gesprekken bleek dat de opleiding zich ervan bewust is dat die werkvormen nog gericht moeten worden ingezet voor de integratie van theorie en praktijk. De inzet van afstandsonderwijs is zeker voor werkstudenten zinvol, maar de mogelijkheden ervan worden nog niet volledig benut. De portfolio wordt gebruikt als zinvol integratiemoment van de opgedane kennis en de stage-ervaring. De kwaliteit van het aangereikte studiemateriaal gaat van echte 'pareltjes' tot eerder vluchtig samengebrachte informatie. Dit alles toont aan dat werken met bijna uitsluitend gastdocenten aanleiding geeft tot het ontstaan van deze grote diversiteit aan kwaliteit van het aangereikte studiemateriaal. De commissie mist in de cursussen soms doorverwijzingen naar extra literatuur of aanverwante artikels. Gastdocenten moeten aangespoord worden om, bij het ontbreken van een handboek, hiervoor een inspanning te leveren.

Uit de gesprekken met de docenten en de inzage van de schriftelijke examenvragen leidt de commissie af dat de theoretische opleidingsonderdelen vooral kennisgericht en in enkele gevallen louter reproductief worden bevraagd. Toepassingsvragen in de vorm van casusbespreking zijn voorlopig nog in de minderheid. De commissie begrijpt ten dele de argumentatie van de opleiding, dat ook binnen een evidence-based opvatting kennis moet worden getoetst en dat de kennisvakken de basis leggen voor de competenties die vooral

Pagina 4 van 9 worden getoetst via de stage, waaraan de helft van de studiepunten is toegekend. De opstelling van examenvragen die in grotere mate de integratie van verschillende opleidingsonderdelen toetsen, veronderstelt echter een ruimer overleg tussen de verschillende docenten. Voor de opdrachten in de portfolio, die externe experts beoordelen, lukt dat al behoorlijk, en dat kan een basis zijn om deze vorm ook te hanteren bij het opstellen van de examenvragen. Het competentiegericht evalueren van de opdrachten, de stage en de eindproef is al ten dele uitgewerkt, maar er is nog een groeipad te gaan. Het competentieprofiel dient voorlopig slechts beperkt als basis voor de begeleiding en de evaluatie van de stage en het eindwerk. De stagebeoordeling gebeurt via een uniform beoordelingsformulier dat is opgesteld op associatieniveau. De focus ligt op dit moment op de eindsituatie van de student tegenover de te verwachten competenties. In dit formulier is er weinig aandacht voor de groei die een student doormaakt tijdens een stage. Ook voor het eindwerk en de opdrachten dienen de beoordelingscriteria te worden herbekeken in het licht van de competenties.

De opleiding hanteert de decretaal voorziene toelatingsvoorwaarden voor de bachelor-na-bacheloropleiding. De instroom is beperkt tot afgestudeerden met een bachelordiploma Verpleegkunde of Vroedkunde. De commissie betreurt het lage aantal inschrijvingen voor de bachelor-na-bacheloropleiding Operatieverpleegkunde, maar heeft er ook begrip voor, gezien enerzijds de schaarste van verpleegkundigen in het operatiekwartier, die daardoor juist weinig op de werkvloer kunnen worden gemist, en anderzijds het ontbreken van de beroepstitel. De studenten die de opleiding volgen, zijn dan ook sterk gemotiveerd.

Inzet van personeel

Ondanks het feit dat de opleiding niet jaarlijks wordt georganiseerd, blijft het docentenkorps vrij consistent. Een belangrijke uitdaging voor de opleiding is de neuzen van dit grote aantal gastdocenten zowel vakinhoudelijk als onderwijskundig in dezelfde richting te zetten.

Het is volgens de commissie zonder meer begrijpelijk dat de opleiding voor het overgrote deel een beroep doet op gastdocenten die met beide voeten in het werkveld staan. Dit zorgt ervoor dat de inhoud van de opleiding nauw aansluit bij de evoluties en de trends zoals die zich presenteren in het werkveld. De commissie stelt vast dat het docentenkorps een uitstekende mix vormt van enerzijds artsen en anderzijds verpleegkundigen die actief zijn in het vakdomein van de chirurgie en de anesthesie. De opleiding toont aan dat verschillende docenten internationale ervaring hebben en in een aantal gevallen betrokken zijn bij internationaal onderzoek binnen hun vakgebied.

De personeelslijst telt 60 verschillende gastdocenten, die soms een zeer beperkte onderwijsopdracht hebben. Er zijn slechts vier statutaire personeelsleden betrokken bij de opleiding. De opleidingscoördinatoren getuigen van een bijzondere inzet en enthousiasme, en ze slagen er door een goede samenwerking en taakafspraken in om hun complexe taak zo kwaliteitsvol mogelijk te volbrengen. Enerzijds is er door de hoge werkbelasting nauwelijks tijd voor een effectief kwaliteitsbeleid en innoverende veranderingen. Anderzijds ligt de hele opleiding in handen van twee mensen, wat problematisch kan zijn bij onvoorziene calamiteiten.

Voorzieningen

De opleiding wordt sinds het academiejaar 2008–2009 georganiseerd op een nieuwe campus, gelegen aan een belangrijke invalsweg van Brugge. Hij biedt alle mogelijkheden om nieuwe onderwijsvormen aan te wenden in een aangename en moderne omgeving. De commissie was erg onder de indruk van het open leerlandschap, waarin de centrale

Operatieverpleegkunde zijn beperkt en bevinden zich eerder in een ontwikkelingsfase. Tijdens het bezoek verklaarde de opleidingscoördinator dat de opleiding eraan denkt om in de toekomst het skills lab uit te breiden met hoogtechnologische simulatiepoppen.

De commissie maakte kennis met de degelijk gestructureerde studiebegeleidingsdienst, en een aanvullend aanbod van studiebegeleidingsactiviteiten van de hogeschooldiensten en van het departement Gezondheidszorg, waarvan ook de bachelor-na-bachelorstudenten kunnen genieten. De commissie stelde vast dat de opleiding de nodige informatie geeft maar zich terughoudend opstelt, gezien de maturiteit van die studenten. De studenten en de alumni zeiden dat zij op de hoogte waren van het aanbod, maar zelden de behoefte voelden om er gebruik van te maken.

Interne kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg van de bachelor-na-bacheloropleiding Operatieverpleegkunde wordt behartigd door de coördinator Navorming. De commissie herkende een pragmatische aanpak van het kwaliteitsbeleid op opleidingsniveau. Die is vooral gefocust op de kwalitatieve uitvoering van onderwijsprocessen, wat zij zeker een waardevolle insteek vindt. De commissie stelde vast dat de meest essentiële evaluaties plaatsvinden.

De commissie apprecieert de inzet van de opleidingscoördinatoren om met beperkte middelen zo veel mogelijk resultaten te bereiken. Zij heeft vastgesteld dat de suggesties van de adviesraad tot effectieve aanpassingen leiden. De commissie mist echter een systematiek van verbeteringsprojecten, bijvoorbeeld op basis van een uitgewerkte PDCA-methodiek.

De hogeschool beschikt over de decretaal vastgelegde organen die de medewerkers, de studenten en de maatschappelijke geledingen moeten betrekken bij de borging van de onderwijskwaliteit, zoals de academische raad, de departementale raad, het hogeschool- en departementaal onderhandelingscomité en het Comité voor preventie en bescherming op het werk. Gezien het grote aantal gastdocenten met soms een zeer beperkte opdracht in de onderwijsinstelling en een drukke professionele agenda, stelt de opleiding de onmogelijkheid vast om al die personen op hetzelfde moment bijeen te brengen voor overleg over kwaliteitsaspecten van de opleiding. Zij heeft hiervoor een oplossing gezocht door de organisatie van een jaarlijkse adviesraad. De commissie stelt vast dat dit een zinvol orgaan is dat een selectie van de gastdocenten dicht bij de opleiding betreft.

Resultaten

De opleiding is tot stand gekomen op vraag van het werkveld en voldoet volgens hetzelfde werkveld nog steeds aan een aanhoudende grote nood aan opgeleide operatieverpleegkundigen. Een afgestudeerde verhoogt eveneens de deskundigheid van het hele team door de kennis en de inzichten die hij in de dienst brengt vanuit ervaringsuitwisselingen met andere ziekenhuizen. De afgestudeerden zijn gewilde potentiële werknemers. De opleiding wordt eveneens gewaardeerd door chirurgen en anesthesisten. Op basis van de lectuur van enkele eindwerken besluit de commissie dat het beoogde niveau over het algemeen wordt behaald. De hoger geciteerde eindwerken leveren vaak een praktische meerwaarde op voor het werkveld. De commissie stelt vast dat een aantal eindwerken en opdrachten een echte win-winsituatie betekent, zowel voor de

Pagina 6 van 9 studenten als voor het ziekenhuis waarvoor zij werden ontwikkeld. De middelmatige eindwerken krijgen in verhouding tot die uitschieters volgens de commissie een te hoge quotering, en waren geen echte praktijkstudies of behandelden irrelevante casussen. De doelstelling om theorie en praktijk te integreren, wordt niet in alle gevallen bereikt.

De analyse van de studie-efficiëntie in de vier opeenvolgende academiejaren tussen 2005–2006 en 2008–2009 toont aan dat achtereenvolgens 80, 83, 88 en nog eens 88 procent van de studenten een studie-efficiëntie van 100 procent behaalde. Dat wil zeggen dat zij het totale aantal studiepunten hebben behaald waarvoor zij zich hadden ingeschreven. De schommelingen schrijft de opleiding toe aan het beperkte aantal studenten per academiejaar. De gemiddelde studieduur bedroeg voor de aangehaalde referentieperiode 1,44 jaar.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	V
		1.2 domeinspecifieke eisen	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	G
		2.2 relatie doelstellingen - programma	V
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	Ok
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef	Nvt
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	V
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	G

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	OORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

6. Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Bachelor in de operatieverpleegkunde (bachelor na bachelor) van Katholieke Hogeschool Vives Noord.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in de operatieverpleegkunde (bachelor na bachelor) van Katholieke Hogeschool Vives Noord goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Brugge wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2020-2021.

Den Haag, 10 december 2013

Voor de NVAO,

Lucien Bollaert
(bestuurder)

¹ Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport. De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport.

– naam instelling	Katholieke Hogeschool Vives Noord
– adres instelling:	Xaverianenstraat 10 B-8200 BRUGGE België
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Bachelor in de operatieverpleegkunde
– niveau en oriëntatie	bachelor na bachelor
– studieomvang	60 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	geen
– studietraject voor werkstudenten:	geen
– vestiging opleiding	Brugge (enkel naam gemeente)
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Gezondheidszorg
– bijkomende titel	geen